

AZ ÖKOSZISZTÉMÁK VÉDELME T ÉS ÖSSZVAGYONKÉNTI MEGJELÉNÍTHETŐSÉGÉT TÁMOGATÓ JOGI KERETRENDSZER

...hogyan élünk tudunk
a természet adta
lehetőségekkel

ökoszisztéma- szolgáltatások

a természet ajándékai

KEHOP 4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

A biológiai sokféleség,
természeti és táji értékeink
megőrzését megalapozó
stratégiai vizsgálatok

Zárórendezvény

Agrárminisztérium 2021. 12. 01.

Pump Judit

c. egyetemi docens PPKE JÁK

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

AZ ÖKOSZISZTÉMÁK ÉS SZOLGÁLTATÁSAIKRA HATÁST GYAKORLÓ JOGI KÖRNYEZET VIZSGÁLATÁNAK HIPOTÉZISEI

- a jogszabályok is tükrözik az ökoszisztémák és szolgáltatásaik egységes értékelésének hiányát (antropocentrikus - nem-antropocentrikus értékek védelme)
- a jogszabályok által közvetített eltérő értékűzenetek egymásnak ellentmondó magatartási elvárást fogalmazznak meg - jogalkalmazási bizonytalanság;
- az értékek védelmében meghatározó szerepe van az állami környezetjogi eszközök jellegének, mértékének és módjának
- a jog nem tekint az ökoszisztémákra illetve azok egészére, mint vagyona, vagyonelemekre, és azok szolgáltatásait rendszer szinten nem kezeli vagyoni értéket képező szolgáltatásként;
- a természet mint vagyoni értékelésének jogi feltételrendszere hiányzik;
- vannak olyan kötelező adatszolgáltatások és nyilvántartások, amelyek segíthetik a vagyoni és a vagyoni értékek megjelenítését.

A TANULMÁNY SZERKEZETE

I. Az ökoszisztémák és szolgáltatásaik szabályozásának általános eszközei

II. Az ökoszisztémák és szolgáltatásaik vagyoni értékéanti kezelése

III. Szabályozási problémák

IV. Módszertani javaslat a jogrendszer áttekintésére

AZ ÖKOSZISZTÉMÁKAT ÉS SZOLGÁLTATÁSAIT VÉDŐ JOGI KERETRENDSZER

I. AZ ÖKOSZISZTÉMÁK ÉS SZOLGÁLTATÁSAIK SZABÁLYOZÁSÁNAK ÁLTALÁNOS ESZKÖZEI

A környezetjogi eszközök

közigazgatási eszközök,
gazdasági eszközök
önszabályozás eszközei

Vizsgálati megközelítés:

az ökoszisztémák és szolgáltatásaik értéket képeznek és vagyonnak tekintendők
a szabályozás konfliktust megelőz, kezel, vagy keletkeztet
a jog magatartást szabályoz
egyén: a természetes és a jogi személy egyaránt

I.1 AZ ÖKOSZISZTÉMÁK ÉS A KÖRNYEZETJOG SZABÁLYOZÁS-MÓDSZERTANI KAPCSOLÓDÁSAI

Önszabályozás - erkölcsi és szokásjogi szabályok,

elvárás: az ökoszisztémákkal kapcsolatos gondos magatartás, a jövő nemzedékek érdekeinek védelme egyéni és közösségi szinten,
jogi következmény: nincs

Gazdasági szabályozás – gazdasági megközelítés,

elvárás: gazdasági szempontok érvényesítése egyéni szinten;
jogi következmény: nincs

Közigazgatási szabályozás – a jog eszközeivel kikényszeríthető szabályok a közösség nevében,

elvárás: a jogszabályok követése,
jogi következmény: szankciók

I.2 A SZABÁLYOZÁS-MÓDSZERTANI ESZKÖZÖK HATÁSA A VAGYON FELFOGÁSRA

Társadalmi értékrend – önszabályozás megerősödése

csoportok alakulása, gazdasági szereplők alapító dokumentumaiban
elvárás

Gazdasági ösztönzők – értéküzenet az egyén számára az ökoszisztémákról

a támogatások, terhek az egyéni értékelés alapja

A közigazgatási eszközök az egyén vagyonára is ható közösségi vagyonértékelés

szabályok kikényszerítésének elmaradása negatív üzenet

I.3 A MEGALAPOZOTT DÖNTÉS ISMERETFORRÁSAI

Ismerethordozók az ökoszisztémák és szolgáltatásaik létezéséről, jelentőségéről

Szokásjogi normák, nemzedékek közötti információ átadás –
önszabályozás

Szakmai követelmények – gazdasági szabályozás

Anyagi jogi követelményeket meghatározó jogszabályok hatósági
határozatok – közigazgatási szabályozás

I.4 A NYILVÁNTARTÁSOK, MINT ISMERETFORRÁSOK

Önszabályozás az ökoszisztémák és szolgáltatásaik kezelését, védelmét segítő nyilvántartások (nem csak írott)

nemzedékek közötti ismeretátadás

Gazdasági szabályozás céljához kötődő nyilvántartások

az anyagi jogi követelmények teljesítését segítők;

az eredményt rögzítők;

az ellenőrzést segítők

Közigazgatási szabályozás céljához kötődő nyilvántartások

az anyagi jogi követelmények teljesítését segítők;

az eredményt rögzítők;

az ellenőrzést segítők

az állami feladatellátást – ideértve az állami tulajdonhoz tartozó feladatokat is – segítő nyilvántartások kormányzati munkamegosztás szerint

A NÖSZTÉP NOMENKLATÚRÁJÁNAK ÖSSZEHAISONLÍTÁSA AZ INGATLAN-NYILVÁNTARTÁS MŰVELÉSI ÁG SZERINTI BESOROLÁSÁVAL

Ökoszisztéma alaptérkép nomenklatúra		Művelési ág az ingatlan- nyilvántartás szerint*
Mesterséges felszinek (Urban)		művelés alól kivett terület
Agrárterületek (Cropland)	<p>Szántóföldek</p> <p>Állandó kultúrák</p> <ul style="list-style-type: none"> - szőlők, - gyümölcsösök, - energiaültetvények <p>Komplex területek</p> <ul style="list-style-type: none"> - komplex művelési szerkezet épületekkel - komplex művelési szerkezet épület nélkül 	<p>szántó</p> <ul style="list-style-type: none"> - szőlő - gyümölcsös - fásított terület - NA**, de az épület: művelési ág alól kivett - NA
Gyepterületek és egyéb lágyszárú növényzet	<p>Homoki gyepek</p> <p>Szikes és szikesedésre hajlamos gyepek</p> <p>Szikkakibúvásokkal tarkított gyepek</p> <p>Zárt gyepek kötött talajon vagy domb és hegyvidéken</p> <p>Máshova be nem sorolható lágyszárú növényzet</p> <p>Többetvihatástól független erdők</p>	<p>rét/legelő***</p> <p>rét/legelő***</p> <p>rét/legelő***</p> <p>rét/legelő***</p> <p>NA</p> <p>erdő/fásított terület****</p>
Erdők és egyéb fás szárú növényzet (Forests and woodlands)	<p>Természetserűbb galériaerdők</p> <p>Egyéb vízhatás alatt álló erdők</p> <p>Idegenhonos fajok dominálta erdők, faültetvények</p> <p>Erdőként nyilvántartott faállomány nélküli, vagy felújítás alatt álló területek</p> <p>Máshova nem besorolható fás szárú növényzet</p>	<p>erdő/fásított terület****</p> <p>erdő/fásított terület****</p> <p>erdő/fásított terület****</p> <p>erdő/fásított terület****</p> <p>erdő/fásított terület****</p> <p>fásított terület</p>
Vizes élőhelyek (Wetlands)	<p>Lágyszárú dominanciájú vizes élőhelyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - vízben álló mocsári/lápi növényzet - időszakos vízhatás alatt álló gyepek valamint láp- és mocsárrétek <p>Fás szárú dominanciájú vizes élőhelyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - láp- és mocsárerdők 	<ul style="list-style-type: none"> - nád, vagy művelés alól kivett terület - rétf/legelő, vagy művelés alól kivett terület - erdő
Felszíni vizek (Rivers and lakes)	<p>Állóvizek</p> <p>Vízfolyások</p>	<p>művelés alól kivett területek, kivéve halastó</p> <p>művelés alól kivett terület</p>

I.5 AZ ISMERETEKNEK MEGFELELŐ MAGATARTÁS

Ökoszisztémák tiszteletére épülő önszabályozás – önkéntes jogkövetés
a társadalom minden szintjén, gazdasági és politikai döntéshozatalban is;
egyéni és közösségi szinten

Gazdasági szabályozás – közös nevező a gazdasági érdekeltség
a társadalmi döntések minden szintjén a gazdasági szempontok
érvényesítése áll középpontba,
egyéni szintű döntésnél piaci alapú és egyéni szubjektív értékítélet

Közvetlen közigazgatási szabályozás – jogkövetési kötelezettség
szankciók csoportosítása: (i) célja és jellege, illetve (ii) kikényszerítése
szerint

I.6 AZ ÖKOLÓGIAI SZEMLÉLET MEGJELENÉSE A SZABÁLYOZÁSBAN

ökoszisztémák hasznosítása (szolgáltatásaikkal együtt, vagy azok nélkül) és a gazdaság kapcsolata

külső viszony – gazdasági teher

belső viszony – gazdasági racionalitás

1885. cikk XXIII. tc. 26. § a haláteresztőről/hallétráról

Kenessey Béla kir. mérnök a kor szennyvízkezeléséről, 1903

Francé Rezső az edafonról, 1926

Mérei Károly 1862, az erdők szerepéről

II. AZ ÖKOSZISZTÉMÁK ÉS SZOLGÁLTATÁSAIK VAGYONKÉNTI KEZELÉSE

Alaptörvény

P) cikk

(1) A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

XIII. Cikk

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

38. cikk

(1) Az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele.

II.1 AZ ÖKOSZISZTÉMÁK VAGYONKÉNTI VÉDELME ÁLLAMI FELADAT

Nemzeti vagyon – tulajdonosi vagyonkezelés

NVK = TF & PCV & PCF & PCMV & PCMM & PCMH & NVKÉ & NVKSZK & NVTEM & NVJNSZ

Ahol a logikai függő változó, az NVK jelöli az állam nemzeti vagyonkezelési kötelezettségét. Ennek értéke 1, ha teljesül, tehát igaz; vagy 0 ha nem teljesül, tehát nem igaz.

Ahol az & az ÉS logikai operátor jele.

Ahol a független logikai változók az alábbiakat jelenti:

TF – a XIII. cikk (1) bekezdés szerinti **társadalmi felelősségre tekintettel hozott közjogi és magánjogi korlátozások**

PCV – a P) cikk (1) szerinti **védelem** (értéke 1, ha teljesül, 0, ha nem teljesül)

PCF – a P) cikk (1) szerinti **fenntartás** (értéke 1, ha teljesül, 0, ha nem teljesül)

PCMV – a P) cikk (1) szerinti **a választás lehetőségének megőrzése a jövő nemzedékek számára** (értéke 1, ha teljesül, 0, ha nem teljesül)

PCMM – a P) cikk (1) szerinti **a minőség megőrzése a jövő nemzedékek számára** (értéke 1, ha teljesül, 0, ha nem teljesül)

PCMH – a P) cikk (1) szerinti **a hozzáférés lehetőségének biztosítása a jövő nemzedékek számára** (értéke 1, ha teljesül, 0, ha nem teljesül)

II.1 AZ ÖKOSZISZTÉMÁK VAGYONKÉNTI VÉDELME ÁLLAMI FELADAT

Nemzeti vagyon – tulajdonosi vagyonkezelés

NVK = TF & PCV & PCF & PCMV & PCMM & PCMH & NVKÉ & NVKSZK & NVTEM & NVJNSZ

NVKÉ – az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése szerinti **közérdek szolgálata** (értéke 1, ha teljesül, 0, ha nem teljesül)

NVKSZK – az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése szerinti **közös szükséglet kielégítése** (értéke 1, ha teljesül, 0, ha nem teljesül)

NVTEM – az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése szerinti **természetes erőforrások megőrzése** (értéke 1, ha teljesül, 0, ha nem teljesül)

NVJNSZ – az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése szerinti **jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembe vétele** (értéke 1, ha teljesül, 0, ha nem teljesül)

II.1 AZ ÖKOSZISZTÉMÁK VAGYONKÉNTI VÉDELME ÁLLAMI FELADAT

Magántulajdon – közbizalmi vagyonkezelés

KBV = TFK & TFM & TFMK & PCV & PCF & PCMV & PCMM & PCMH

Ahol a logikai függő változó, az KBV jelöli az állam közbizalmi vagyonkezelési kötelezettségét. Ennek értéke 1, ha teljesül, tehát igaz; vagy 0 ha nem teljesül, tehát nem igaz.

Ahol az & az ÉS logikai operátor jele.

Ahol a korábbi független logikai változók közül kikerülnek a 38. cikkre vonatkozóak, illetve a társadalmi felelősségre vonatkozó változó az alábbiak szerint módosul:

TFK: a tulajdonnal járó társadalmi felelősség közjogi korlátozásai (értéke 1, ha teljesül (a korlátozásokat ellenőrzik és kikényszerítik), 0, ha nem teljesül, a korlátozásokat nem ellenőrzik és nem kényszerítik ki)

TFM: a tulajdonnal járó társadalmi felelősség magánjogi korlátozásai (értéke 1, ha teljesül (a korlátozásokat ellenőrzik és kikényszerítik), 0, ha nem teljesül, (a korlátozásokat nem ellenőrzik és nem kényszerítik ki)

TFMK: a tulajdonnal járó társadalmi felelősség kártalanítást keletkeztető magánjogi korlátozásai (értéke 1, ha teljesül (a korlátozásokat ellenőrzik és kikényszerítik és a kártalanítást megfizetik), 0, ha nem teljesül (a korlátozásokat nem ellenőrzik és nem kényszerítik ki, vagy a kártalanítást nem fizetik meg)

II.2 A VAGYON FOGALMA

Az ökoszisztémák jogi védelme – az ökoszisztémák egészségének védelme

az ökoszisztéma vagyonkénti értékelése

a vagyonban bekövetkező változás minősítése – ökoszisztéma állapotváltozás vizsgálata

A vagyon gazdasági és magánjogi fogalom

Magánjogi vagyon: vagyonelemek és a jogok és kötelezettségek

Számvitel: vagyon eszközök (aktívák) és források (passzívák)

Összhang megteremtése iránti igény

A Ráckevei–Soroksári Duna-ág szennyezés

A nádas kivágása nemzeti vagyon vesztese

Számviteli megjelenítése kérdéses

Kár megszüntetésének módja

II.3 A VAGYONLELTÁRAK

Az ökoszisztémákra vonatkozó vagyoneleltárak csoportosítása

a tulajdonos szerint

(a nemzeti vagyonról szóló nyilvántartás és az országleltár);

az ingatlan szerint

(ingatlan-nyilvántartás)

ökoszisztéma szerint

(Erdő Adattár, VIZEK)

Tartalma

a vagyontárgyak állapota

jogok és kötelezettségek

II.4 A NEMZETI VAGYONBAN ÁLLÓ ÖKOSZISZTÉMÁKAT VÉDŐ JOGI ESZKÖZÖK

Az Állami Számvevőszék által vizsgált dokumentumok alapján

jogszabályi és hatósági határozatok
vagyonkezelői, illetve haszonbérleti szerződések
az állam szervezetalapító dokumentumai,
a szervezet működésével kapcsolatos feltételek
a szervezet vezetőjével szembeni elvárások
MNV Zrt. és a tulajdonosi joggyakorlók stratégiai dokumentumai,
valamint
belső és egyéb szabályzatai is

III. SZABÁLYOZÁSI PROBLÉMÁK

Az ökoszisztémák és szolgáltatásaik egységes értékrend szerinti megközelítésének hiánya, okai és következményei

- egymásnak ellentmondó stratégiák a kormányzati munkamegosztásban;
- a különböző szolgáltatások közül egyiket vagy másikat a többi szolgáltatás rovására gazdasági érdekekre hivatkozva kiemelik;
- az ökoszisztémákat és szolgáltatásaikat figyelmen kívül hagyják annak ellenére, hogy hatással vannak rá;
- a nemzeti vagyon kezelésében az ökoszisztémák és szolgáltatásaik vagyonkénti elismerése és akként való egységes kezelése elmarad;
- az ökoszisztémák állapotának megóvásához szükséges állami igazgatási és hatósági feladatellátás háttérbe szorul annak ellenére, hogy a szolgáltatásokat igénybe veszik;
- ellentmondó jogszabályok és jogalkalmazás;

PÉLDÁK

a Hidrológiai tanulmányhoz kötődően

- árvíz és erdő – érdesség kérdésének megoldása
- hullámtér fogalma jogi kijelölés milyen engedélyezési eljárás
 - nagyvízi meder terület hasznosítása
- elöntések belvizek nem kockázat, hanem aszálymérséklés

az Élelmiszer és a Pollináció tanulmányhoz kötődően

- beltartalom
- pollináció
- ökológiai gazdálkodás - értékelésbeli különbség,
„[a]z érték nyilvántartásától el lehet tekinteni, ha az adott vagyontárgy értéke természeténél, jellegénél fogva nem állapítható meg

a városi tanulmányhoz kötődően

- zöldfelületek

IV. MÓDSZERTANI JAVASLAT A JOGRENDSZER ÁTTEKINTÉSÉRE

Kaszkádmódel alkalmazása a jogi szabályozás rendszerének meghatározására

1. ökoszisztémák állapota,
2. ökoszisztéma-szolgáltatás kapacitások,
3. ténylegesen igénybe vett szolgáltatások,
4. jóllét fenntartása vagy növelése.

Kérdések megfogalmazása a jogi szabályozás felülvizsgálatára és módosítására

1. KASZKÁDSZINT

A szabályozás tárgya: maga az ökoszisztéma

szabályozási kérdések:

- a védendő ökoszisztéma meghatározása,
- az ökoszisztéma állapotának megőrzéséhez és/vagy javításához szükséges szakmai követelmények megállapítása
- az ökoszisztéma megóvását biztosító tulajdonviszonyok rendezése
- az ökoszisztémák nyilvántartására, állapotváltozásuk nyomon követésére alkalmas tartalmú adattár létrehozása, működtetése

2. KASZKÁDSZINT

A szabályozás tárgya: az ökoszisztéma által nyújtott szolgáltatás/szolgáltatások kapacitásának megőrzése

szabályozási kérdések:

- az adott ökoszisztéma által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások, és a köztük lévő kapcsolatok meghatározása
- az ökoszisztéma-szolgáltatás kapacitásának fenntartásához szükséges szakmai követelmények meghatározása
- az ökoszisztéma-szolgáltatásokhoz kapcsolódó tulajdonosi, használati, vagy egyéb jogosultságok és kötelezettségek, és a felelősség megállapítása
- az ökoszisztéma-szolgáltatások nyilvántartására, a kapacitások és változásainak követésére alkalmas adattartalmú rendszer létrehozása, működtetése

3. KASZKÁDSZINT

A szabályozás tárgya az ökoszisztéma-szolgáltatás igénybevétele

szabályozási kérdések:

- az ökoszisztéma-szolgáltatások igénybevételéhez szükséges feltételek – ideértve a pénzügyi feltételeket is – és szolgáltatás hosszú távú megőrzését szolgáló szakmai követelmények meghatározása a jogosultságok érvényesítéséhez, és a kötelezettségek teljesítéséhez;
- felelősségi szabályok az ökoszisztéma-szolgáltatás megóvása érdekében;
- az ökoszisztéma-szolgáltatások igénybevételének és ezek hatásainak nyilvántartása

4. KASZKÁDSZINT

A szabályozás tárgya: az ökoszisztéma-szolgáltatásokhoz való hozzáférés igazságos elosztása, az egészséges környezethez való jog érvényesítése az egyéni és a társadalmi jóllét érdekében

szabályozási kérdések:

- az egészséges élethez szükséges alapvető ökoszisztéma-szolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételeinek biztosítása, különösen a három alapvető létszükséglethez való hozzáférés: tiszta levegő, tiszta víz, egészséges élelmiszer;
- az egészséges (fizikai, szellemi és érzelmi egészség) élethez szükséges ökoszisztéma-szolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételeinek biztosítása
 - társadalmi részvétel az ökoszisztémákat érintő döntéshozatalokban
- az ökoszisztéma-szolgáltatásokhoz való szabad hozzáférés biztosítása

IV.2 AZ ÖKOSZISZTÉMÁK VÉDELMEÁT ÉS VAGYONKÉNTI ÉRTÉKELÉSÉT SEGÍTŐ KÉRDÉSEK

- Hogyan jelenik meg az alaptörvényi értékrend – ideértve az elővigyázatosság és a megelőzés elvét is – az ökoszisztémák vagyónvédelmi szabályozásában (a jogszabályoktól a gazdasági szabályozó eszközökön keresztül, egészen a belső szabályzatokig)?
- Hogyan jelenik meg az alaptörvényi értékrend az Alkotmánybíróság határozataiban, a bírósági gyakorlatban, az alapvető jogok és helyettesének a jövő nemzedékek szószólójának gyakorlatában, továbbá az Állami Számvevőszék ellenőrzéseiben?
- Milyen ökoszisztémák és szolgáltatások nevesítése jelenik meg a jogszabályokban együtt és/vagy külön-külön, illetve közülük melyek azok, amelyek egyben állami feladatellátásként fogalmazódnak meg?
- A környezetjogon belül, vagy azon kívül, milyen eszköztárakhoz tartoznak az ökoszisztémát érintő jogi szabályozások, hogyan befolyásolják az önszabályozást?
- Milyen jogforrási szint alkalmas a különböző vagyónvédelmi aspektus megjelenítésére?
- Mi a célja a jogi szabályozásnak, az ökoszisztéma és/vagy valamely szolgáltatásának szabályozása, vagy csak hatással van arra/azokra?

- Hogyan határozzák meg az ökoszisztémák és szolgáltatásaik földrajzi kiterjedését, határát, és milyen tulajdonviszonyok jellemzik az adott területet?
- Az ingatlan-nyilvántartás szerint milyen művelési ágba tartoznak a különböző ökoszisztémák, és milyen szabályozás vonatkozik rájuk, természetvédelmi és/vagy más?
- Milyen szerepe van/lehet a szabályozásnak az ökoszisztémák kezelésével, szolgáltatásainak igénybevételével kapcsolatos konfliktusok megelőzésében, meg- és feloldásában?
- A stratégiák, programok és cselekvési tervek/intézkedési csomagokban külső vagy belső viszonyként jelenik meg az ökoszisztémák, és szolgáltatásaik, illetve a gazdaság közötti kapcsolat, milyen vagyoni védelmi eszközöket fogalmazznak meg?
- Milyen munkamegosztás jellemzi az ökoszisztémákkal és szolgáltatásaikkal kapcsolatos állami/önkormányzati szervezetrendszer, kitérve arra, hogy a kormányzati feladat- és hatáskör megosztás miatt hol hiányzik az ökoszisztémák egységes vagyoni kezelési szemlélete, mi lehet a konfliktusok forrása?

- Milyen követelményeket fogalmazznak meg az önként követendő és a kötelező szakmai szabályok, a kötelező szabályok mennyire vannak tekintettel az ökoszisztémákra? Milyen vagyoni nyilvántartások, leltárak, számviteli szabályok léteznek a vagyonvédelmi szempontok érvényesítésére?
- Milyen nyilvántartások segítik a döntéshozatalt, a nyilvántartások közötti összhang megteremtését?
- Mely ökoszisztémákra, és szolgáltatásaikra létezik állami feladatként nyilvántartás, és vezetése mennyire felel meg a pontosság, a teljesség és a megbízhatóság hármaskövetelményének, továbbá kinek milyen hozzáférést biztosítanak a nyilvántartásokhoz?
- Milyen igazgatási, hatósági rendszerek, eljárások, ellenőrzések segítik az ökoszisztémák vagyonekénti védelmét, milyen indikátorokat alkalmaznak?
- Milyen szabályok vonatkoznak a nemzeti vagyon tulajdonosi jog gyakorlására, milyen szempontok érvényesítése az elvárt?
- Milyen szabályok vonatkoznak a nemzeti vagyon kezelésére, milyen jogviszony határozza meg tevékenységét?

- Milyen elvárásokat fogalmazzak meg a vagyonkezelővel állami vagy gazdálkodó szervezetekkel szemben, továbbá ki és milyen szempont szerint ellenőrzi azok teljesítését?
- Milyen magántulajdonost, használót befolyásoló eszközök jelennek meg az ökoszisztémák védelmében?
- Milyen korlátozás jár kártalanítási kötelezettséggel és ez mennyiben teljesül, illetve miként befolyásolja az állami fellépést?
- Milyen eljárások biztosítják a társadalmi részvételt a jogalkotási és jogalkalmazási folyamatokban?
- Milyen ökoszisztémákhoz és szolgáltatásaikhoz van az egyéneknek szabad hozzáférése?

*...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel*

**ökoszisztéma-
szolgáltatások**

a természet ajándékai

**KÖSZÖNÖM
A FIGYELMET!**

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE